

Adviescollege toetsing regeldruk

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
De heer dr. R.H. Dijkgraaf
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Onze referentie MvH/RvZ/MR/bs/ATR3086/2023-U091

Uw referentie

Datum 27 oktober 2023

Betreft Wet verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Geachte heer Dijkgraaf,

Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) heeft op 28 augustus 2023 de *Wet verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt* ontvangen voor toetsing.¹ De internetconsultatie heeft plaatsgevonden van 28 augustus 2023 tot 25 september 2023. Naast beleidsinhoudelijke maatregelen bevat het wetsvoorstel een aantal wijzigingen ter verbetering van de wetstechnische kwaliteit van de *Wet educatie en beroepsonderwijs* (WEB). De beoogde datum voor inwerkingtreding van het wetsvoorstel is 1 augustus 2025.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de regeldrukgevolgen aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

Aansluiting beroepsonderwijs en arbeidsmarkt

Het wetsvoorstel beoogt het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) beter te laten aansluiten op de behoeften van de arbeidsmarkt en de studenten. Volgens de toelichting wordt hiermee tegemoet gekomen aan de toenemende vraag naar mbo-opgeleiden ten behoeve van de krappe arbeidsmarkt en de grote maatschappelijke opgaven die er momenteel zijn. Eventuele belemmeringen in dit verband worden waar mogelijk weggenomen. De maatregelen bieden het bekostigd en niet-bekostigd middelbaar beroepsonderwijs (mbo) zodoende meer ruimte met betrekking tot de invulling en organisatie van het onderwijsaanbod. Het college acht nut en noodzaak van het voorstel voldoende onderbouwd.

¹ De volledige titel luidt: *Wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs en een aantal andere wetten in verband met het verbeteren van de aansluiting van het beroepsonderwijs op de arbeidsmarkt (Wet verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt)*. Vanwege haar verantwoordelijkheid voor het beleid op het gebied van "leven lang ontwikkelen" is de toelichting mede namens de Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs gegeven en wordt het wetsvoorstel mede door haar ondertekend.

Evaluatie

De toelichting benoemt dat er statistische informatie wordt verzameld om na te gaan in hoeverre het beroepsonderwijs aansluit op de arbeidsmarkt. Deze monitoring gebeurt in het kader van de huidige kwaliteitsafspraken-mbo. In de toelichting is geen evaluatiebepaling opgenomen. Het advies is dit wel te doen en daarbij inzichtelijk te maken op welke aspecten de wet geëvalueerd zal worden, bijvoorbeeld in relatie tot de monitoring van de kwaliteitsafspraken-mbo.

1.1 Het college adviseert in de toelichting een evaluatiebepaling op te nemen en inzichtelijk te maken op welke aspecten de wet geëvalueerd zal worden.

2. Minder belastende alternatieven

Mbo-verklaring

Het wetsvoorstel bevat enkele maatregelen die expliciet bedoeld zijn om de administratieve lasten te verminderen, zoals het aanpassen van de regels voor het niet-bekostigd onderwijs om een diploma-erkenning te behouden en het automatisch verstrekken van de mbo-verklaring na deelname aan de loopbaanbegeleidende leerweg. Een verzoek van de student aan de examencommissie om een mbo-verklaring te krijgen, kan zodoende achterwege blijven. In de toelichting is aangegeven dat momenteel aan voortijdig schoolverlaters al automatisch een mbo-verklaring wordt uitgereikt, maar overige studenten een verzoek moeten indienen als zij deze willen ontvangen. ATR heeft eerder over de mbo-verklaring opgemerkt dat het (ook) in het belang van het principe een 'leven lang ontwikkelen', goed is als (alle) studenten makkelijk (digitaal) kunnen beschikken over de informatie over de eigen opleidingsresultaten. Daarbij blijft de begeleiding door onderwijsinstellingen en werkgevers van met name voortijdig schoolverlaters essentieel.²

2.1 Het college adviseert het (digitaal) mogelijk te maken dat alle studenten automatisch kunnen beschikken over de eigen opleidingsresultaten.

Loopbaanbegeleidende leerweg

Om de aansluiting tussen het beroepsonderwijs en de arbeidsmarkt te verbeteren zijn de voorwaarden versoepeld voor het aanbieden van een verkorte beroepsopleiding of loopbaanbegeleidende leerweg, door respectievelijk het bekostigd onderwijs en het niet-bekostigd onderwijs. Het wetsvoorstel regelt dat een onderwijsinstelling niet altijd de volledige beroepsopleiding hoeft aan te bieden om alleen een deel ervan te mogen uitvoeren. Maar om te voorkomen dat een instelling geen enkele volledige beroepsopleiding aanbiedt, is tegelijkertijd bepaald dat de onderwijsinstelling die een loopbaanbegeleidende leerweg aanbiedt, van tenminste één beroepsopleiding het volledige onderwijsprogramma moet uitvoeren. Het is voor het college niet helemaal duidelijk waarom een dergelijke verplichting noodzakelijk is. De loopbaanbegeleidende leerweg is immers vooral van belang voor werkenden en werkzoekenden die behoefte hebben aan bij- of omscholing.

2.2 Het college adviseert om de verplichting te heroverwegen dat een instelling alleen de loopbaanbegeleidende leerweg mag aanbieden als zij van tenminste één beroepsopleiding het volledige onderwijsprogramma uitvoert.

² [Wet versterking positie mbo-studenten - ATR \(atr-regeldruk.nl\)](#)

Koppeling keuzedelen en kwalificaties losgelaten

De koppeling tussen keuzedelen en kwalificaties is losgelaten en de regels met betrekking tot de onderwijstijd zijn gewijzigd. Deze maatregelen zijn bedoeld om onderwijsinstellingen meer mogelijkheden te bieden bij de invulling van het onderwijsprogramma. Dit leidt mogelijk tot minder *ervaren* regeldruk, maar de geboden ruimte brengt, zoals aangegeven, ook een grotere verantwoordelijkheid met zich mee en een (structurele) toename van de regeldrukkosten.

3. Werkbaarheid

Onderwijstijd

Een belangrijke wijziging voor het mbo betreft de regels met betrekking tot de onderwijstijd met het doel de onderwijsinstellingen meer ruimte te bieden bij de invulling van het onderwijsprogramma. Deze wetwijziging heeft ook tot gevolg dat de huidige wettelijke mogelijkheid om af te wijken van de vastgestelde urennormen komt te vervallen. In de toelichting is aangegeven dat van deze mogelijkheid niet vaak gebruik wordt gemaakt. De werkbaarheid van de nieuwe urennormen moet in de praktijk blijken. Het ligt volgens het college dan ook voor de hand om hieraan bij de monitoring en evaluatie van de wetwijzigingen aandacht te besteden.

Zorgplicht van onderwijsinstellingen

Keuzedelen zijn bedoeld als verrijking van en aanvulling op de kwalificatie. In verband met de voorgestelde loskoppeling van keuzedelen van kwalificatiedossiers gaat de toelichting nader in op de zorgplicht van onderwijsinstellingen voor het aanbod dat zij doen aan de student. Zo moeten instellingen uitleggen waarom het gekozen keuzedeel relevant is voor de arbeidsmarkt en/of de student zelf. Tegelijkertijd wordt in de toelichting de keuzevrijheid van de student benadrukt bij het volgen van keuzedelen. De instelling kan de student wijzen op "eventuele moeilijkheden zoals een niet passende moeilijkheidsgraad van het keuzedeel ten opzichte van het niveau van de kwalificatie of grote inhoudelijke afstand tot de kwalificatie die wordt gevolgd, maar de uiteindelijke keuze ligt bij de student", aldus de toelichting. Het college is er nog niet van overtuigd dat het wetsvoorstel voldoende duidelijkheid biedt voor onderwijsinstellingen, gelet op de zorgplicht die zij hebben. Er lijkt een spanning te zijn tussen die zorgplicht en de keuzevrijheid van de student. Deze onduidelijkheid en spanning kan er ook toe leiden dat studenten onvoldoende ondersteuning en sturing ondervinden in het (kunnen) bepalen van hun beroepsperspectief.

3.1 Het college adviseert te verduidelijken wanneer de onderwijsinstellingen aan hun zorgplicht hebben voldaan.

4. Gevolgen regeldruk

Het voorstel bevat een regeldrukparagraaf waarin de incidentele en structurele regeldrukkosten in beeld zijn gebracht en gekwantificeerd. Enkele aspecten ontbreken nog in de paragraaf, zoals de regeldruk voor onderwijsinstellingen en studenten in verband met de monitoring en evaluatie van de maatregelen en voor de onderwijsinstellingen de regeldrukkosten als gevolg van de (eventueel) benodigde aanpassingen in de bedrijfsvoering. Daarbij is de genoemde structurele vermindering van de regeldruk nog niet gekwantificeerd. Zo ontbreekt in deze categorie de vermindering van de regeldruk voor het automatisch verstrekken van een mbo-verklaring. Om de regeldrukparagraaf inzichtelijker te

maken, adviseert ATR de gevolgen voor de regeldruk voor de diverse doelgroepen afzonderlijk in beeld te brengen en in de toelichting op te nemen. Het gaat hierbij hoofdzakelijk om de bekostigde onderwijsinstellingen, de niet-bekostigde onderwijsinstellingen (bedrijven) en studenten (burgers).

4.1 Het college adviseert de gevolgen voor de regeldruk op handelingsniveau volledig in beeld te brengen in de toelichting bij het wetsvoorstel, conform de Rijksbrede methodiek.

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van dit voorstel:

Het wetsvoorstel indienen nadat met de adviespunten rekening is gehouden.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris